

DETTE
BRENNER
JEG FOR

MØTE: Under «Streetwalk» møter Tonje mange gatebarn. Hun er ikke redd for å gå alene i gatene. –Jeg føler meg aldri utrygg, sier hun.

Privat foto

Jeg vil så gjerne gi dem litt barndom

«Mamma» Tonje Stormo Strøm (29) fra Tiller i Sør-Trøndelag er en trygg havn for gatebarna i byen Tacloban på Filippinene. –Å hjelpe dem gir meg så mye at det kan føles egoistisk, sier hun.

HJEMMETREPORTASJE

Tekst: Guri Haram Foto: Jørn Grønlund

I en leid kjellerleilighet på Tiller utenfor Trondheim bor Tonje Stormo Strøm sammen med kjæresten sin og katten Zorro. Til og fra jobben i en barneverninstusjon kjører hun en bil som knapt går fremover. På fritiden arbeider hun frivillig for organisasjonen Streetlight — gatelys — som driver et senter med barnehjem, skole og medisinsk tilbud i Tacloban på Filippinene.

Tonje får stadig spørsmål om når hun skal begynne å investere mer i sitt eget liv.

–Men dette er jo livet mitt, sier hun.

Behandles som løshunder

Første gang Tonje kom til Tacloban, innså hun fort hvor liten verdi gatebarna har i samfunnet.

Flere ganger fikk hun kjeft av forbigående når hun satt og snakket med dem.

–Barnet fortjente tilsynelatende ikke min oppmerksomhet. Jeg oppdaget at gatebarna er lavere på rangstigen enn hunder. Det er trist å se hvordan myndighetene gjemmer problemene, fremfor å løse dem, sukker hun.

Barna lever blant rotter og stinkende søppel, og spiser det de finner i søpla, eller ingenting. Tross kummerlige forhold, viser de likevel en glede og takknemlighet Tonje ikke har sett før. Også de barna som livnærer seg på prostitusjon.

–Instinktet i meg vil oppmuntre dem til et bedre liv. Jeg kjenner jo til det å ha det bra her hjemme. Det er vanskelig å omstille seg fra å synes synd på dem til å se at noen er for-

nøyde bare med å leve. Det gjelder å hjelpe barnet der det er. Med empati fremfor sympati, forteller hun.

Gatebarna snakker ikke engelsk, men en kommer langt med kroppsspråk.

–Jeg kan dele et måltid med barn uten at vi snakker. De forstår at jeg ønsker dem godt. Barna kan gå flere dager uten å spise. De fleste sniffer lim for å holde sultfølelsen unna. Regelmessig arrangerer vi derfor «Streetwalk», og gir et måltid fra grillbodene til alle som kommer. For å kunne hjelpe dem, er det helt nødvendig å bygge gode relasjoner så de blir trygge på oss. Gatekino og gatekonsert er også en del av programmet, forteller hun.

På Filippinene slipper ikke gatebarn inn i butikker, restauranter og på kjøpesentre. En

MINNER: Tonje fortsetter hjelpearbeidet sitt på Filippinene til tross for at hun ble syk under ett av oppholdene der. – Det er barna verdt, sier hun.

Streetlight

Streetlight er en frivillig organisasjon som driver et senter med barnehjem, skole og et medisinsk tilbud til barn både på og utenfor senteret i byen Tacloban. Ønsker du å gi din støtte til arbeidet deres, er bankkonto: 4202 31 56606. Les mer: www.streetlight.org

gang så Tonje en liten gutt bli banket av en vakt med batong. Han var ikke mer enn fem år.

– «Han er med meg», utbrøt jeg. Da stoppet vekten opp. Jeg så gutten dypt i øynene, og han kom og tok hånden min. Så tok vi en butikkrunde, og jeg handlet litt til ham. Såne drypp gir så mye at det føles egoistisk! sier den hjertegode trønderen.

Samme drøm

For et par år siden studerte Tonje barnevernspedagogikk ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Klassens prosjekt sammenlignet hverdagen for vanskeligstilte barn i Norge med barn i utlandet. Hun og noen medstudenter reiste til Filippinene. Sånn kom de i kontakt med Streetlight, som ble startet av trønderen Erlend Johannesen for ti år siden.

Som del av prosjektet studerte de drømmene til tre grupper: Barn med familie som bor på gata grunnet fattigdom, barn som velger livet på gata grunnet mishandling, prostitusjon og utnyttning; gjernere fra familiemedlemmer. Og sist; de barna som ikke husker annet enn et liv på gata.

– Vi fant ut at alle har veldig like drømmer; å ta utdanning for å kunne forsørge familien, eller hjelpe andre. Det syntes jeg var sterkt, forteller hjelpearbeideren.

Tonje fulgte en 15 år gammel jente i flere uker. Jenta bor ute med syv familiemedlemmer, og på dagtid driver de en liten bruskiokk, uten muligheter til å tilberede mat. Til besøket kom derfor Tonje og en til fra Streetlight med flere McDonalds-menyer, som barna li-

ker. Da de satt på brusballene og spiste, begynte familien å synge og danse folkedans.

Da det ble natt, så Tonje ennå ikke tegn til at familien ville legge seg, «Nei, du er på besøk. Vi må nyte hvert sekund», sa de.

– Klokken fire om natten la flere av dem på sprang ned gaten for å holde seg våkne, forteller hun.

– Selv om jeg ville sove over, syntes de det var under min verdighet å skulle sove som dem — på den urinstinkende bakken i bakgaten, bare med papplater til beskyttelse, mens rottene kravler rundt og over dem. Av hensyn til 15-åringen som skulle på skolen, valgte jeg å avslutte og heller komme tilbake senere. Men det var en lang og emosjonell natt! sier hun.

Fotball motiverer

Da Tonje kom til Tacloban, begynte barna å tigge. Straks de oppdaget at hun ville hjelpe, opphørte tiggingen, og de ba om omsorg. De ville dele tid og mat sammen, og utveksle historier fra livene sine. I dag kaller flere henne for «Mamma Tonje».

– Jeg er fotballfrelst, så det ble en del snakk om fotball. Fra Erlend har de allerede hørt mye om Norge, forteller hun.

Tonje fikk en idé om å starte fotballprosjekt for gatebarna. Sammen med de lokalansatte sydde hun målnett av fiskegarn. Gjennom lagidretten måtte barna, som alltid har klart seg alene, plutselig samarbeide! Fotballprosjektet ble en større suksess enn hun hadde trodd, med lag for begge kjønn.

– Ungene var helt «toillat»,

MASKOT: Denne maskoten fikk Tonje i gave av en gutt. Senere har hun tatt bilder av den og vist ham så han føler seg verdifull og husket på.

Har suksess med fotballprosjekt

sier Tonje på trøndersk, og fortsetter: Dette er barn som altfor tidlig i livet er tvunget inn i voksenroller, og målet var å gi dem tilbake litt av barndommen. Skulket de skolen, fikk de heller ikke bli med på trening. Sånn ble fotballen en motivasjon til skolegang. Vi så raskt sammenheng mellom fotballen og økt skoleprestasjon. Ufattelig givende! sier hun.

Skadede barn

Da Tonje reiste tilbake til Norge, gråt hun seg gjennom flyturen. Etter landing på Gardermoen slo avisforsidene mot henne: Konsertbillettene til ungpikerolet Justin Bieber var utsolgt.

– Kontrasten mellom vel-

stand og nød ble for stor. Hjemme greide jeg ikke å gå på restaurant eller bruke penger på meg selv. I alle sammenhenger tenkte jeg på hvor mye det kunne hjulpet barna. Familie og venner var glade for å ha meg tilbake, men merket at jeg ikke var helt til stede. Det var som om jeg hadde lagt igjen store deler av hjertet mitt i Tacloban. Jeg måtte tilbake og avslutte et oppdrag jeg hadde begynt på, forteller hun og legger til: Jeg vil likevel understreke at det er bra å ha det bra! Men det at vi har det godt, kan gjøre det lettere å hjelpe dem som er mindre heldige i livet.

Hvert år reiser rundt 50 frivillige til Streetlight på Filip-

FOTBALLFRELST: Tonje elsker fotball, og trener med gatebarna. For mange er det uvant å samarbeide på et lag fremfor å klare seg selv. *Privat foto*

pinene. Og gatebarna er glade for å dele hverdagen med dem. Erlend kan ikke gå ut av porten til barnehjemmet uten at barna strømmer til.

– Disse barna er tilknytningsskadede. De får ikke nok kjærlighet. Det er viktig for dem at noen vender tilbake, bare på grunn av dem — ikke fordi du skal på stranden eller besøke en god restaurant. Husker jeg navnet deres, at de har gjort inntrykk, så kan de kjenne seg verdifulle. Det synes jeg de fortjener, sier Tonje.

Allerede én måned etter forrige tur, satte hun seg på flyet tilbake til barna. Når de frivillige kommer, er det tårer og latter.

– Selv om jeg kom tilbake, så trodde de det ikke først! Jeg merker at de forsiktig aksepterer mer av kjærligheten de blir vist. Dette er unger som tror de ikke fortjener ubetinget kjærlighet, fordi de ikke har hatt det noe godt. Men er det noen som virkelig fortjener det, er det disse som mangler så mye av det unger forventes å få, understreker hun.

Ble dødssyk

For noen år siden fikk Tonje denguefeber mens hun var på Filippinene. Hun ble frisk, men blir hun smittet igjen, er prognosen straks verre. Tonje har derfor tenkt nøye over om hun skulle reise tilbake til Filippinene.

– Å reise tilbake er verdt det uansett! Å gå rundt å føle at man lever et halvt liv, er ikke noe bedre. Og jeg har gitt mange et løfte om å komme tilbake. Det kan jeg ikke bryte. Jeg skjønner at familien min er redd for meg, og er glad for at samboeren min er med den

ne gangen, sier Tonje, som i skrivende stund er i Tacloban.

Tyfonen

I november 2013 traff en voldsom tyfon Tacloban. Det gjorde Streetlight kjent her hjemme, og i kjølvannet av naturkatastrofen ble grunnleggeren, Erlend, kåret til «Årets trønder». I løpet av få timer sto førsteetasje under vann, og det fortsatte å stige. Barna klatret opp på taket, og klamret seg fast. Det suste ting gjennom luften. De var i livsfare.

– Heldigvis gikk det bra og alle overlevde, men barnehjemmet fikk store skader i tyfonen, og hele parken, unntatt noen lekestativer, ble ødelagt. På toppen av det hele la myndighetene ned byggeforbud. Barnehjemmet med plass til i overkant av 20 gutter, må derfor bygges på nytt på en annen side av byen. Men når uhellet først var ute, betyr gjenoppbyggingen at institusjonen blir større enn før, med plass for både gutter og jenter.

– Behovet er stort nå. Vi har heldigvis fått masse bidrag fra Norge etter tyfonen. I Trondheim har de hatt en skoledag med innsamling for Streetlight, skryter hun. Drømmen til Tonje er å jobbe fast i Tacloban. Men hun har innsett at hun også har et liv her hjemme.

– Jeg kan gjøre mye fra Norge. Og kommer heller jevnlig tilbake. Jeg må det. Jeg har en familie her hjemme, som jeg er uendelig glad i. Det jeg har sett og opplevd i Tacloban, forsterker bare min takknemlighet til dem som står meg nær her. Men Streetlight føles også som en familie. Jeg har mye å være takknemlig for, smiler hun. ♦

hjemmet@egmont.com